

Bijbelstudie 61A

De satan

Deel I: Wie is hij?

Inleiding

Deze Bijbelstudie gaat over de satan. Het woord satan komt uit het Hebreeuws, het betekent tegenstander. Satan is dé tegenstander van God. Waar God werkt, probeert de satan Hem tegen te werken.

In de Bijbel worden meer namen aan de satan gegeven. Veel voorkomende namen zijn: duivel en boze. Duivel is een Grieks woord en betekent: 'aanklager, lasteraar'. De naam, 'de boze', spreekt voor zich, de satan is boosaardig, kwaadaardig, slecht, zondig. Er zijn nog meer namen, maar die worden maar één of enkele malen gebruikt¹.

De satan is een werkelijk bestaand persoon. Hij is niet slechts een onpersoonlijke invloed of een symbool voor het kwaad. Hij is een, 'iemand', en niet een, 'iets'. Dat de satan een persoon is, zien we duidelijk bij de verzoeking in de woestijn (Mattheüs 4:1-11). Daar spreekt de satan met Jezus en probeert hij om Jezus tot zonde te verleiden. Spreken en verleiden zijn dingen die alleen personen kunnen doen.

Dit is de eerste bijbelstudie van een serie van drie bijbelstudies over de satan.

1. De tegenstander van God

Satan is niet zo maar een tegenstander van God, hij is dé tegenstander. In de engelenwereld zijn er nog veel meer engelen die God tegenwerken². Zij doen dit onder leiding van de satan. Satan is hun aanvoerder.³

Hetzelfde geldt voor de ongelovige wereld, ook die wordt gecontroleerd door de satan. De ongelovige mensen en de maatschappij waarin zij leven, worden door de satan beheerst en gestuurd⁴ (2 Korinthe 4:4; Efeze 2:2; Johannes 12:31; 14:30; 16:11). De meeste mensen zijn zich hier niet van bewust.

Waar we de satan ook tegen komen in de Bijbel, altijd is hij bezig om God tegen te werken. Hij probeert om Gods plannen te dwarsbomen en om alles wat goed is kapot te maken. In het bijzonder richt hij zich ook tegen Gods kinderen (1 Petrus 5:8,9).

¹ In Mattheüs 4:3 en 1 Thessalonicenzen 3:5 wordt de satan, 'de verzoeker' genoemd. In Openbaring 12:10 wordt hij de, 'aanklager van de broeders', genoemd. In het boek Openbaring wordt de satan 12 keer aangeduid als, 'de draak' (Openbaring 12:3,4,7,9,13,16; 13:2,4,11; 16:13; 20:2). In de evangeliën komen we de naam, 'Beelzebul de overste der boze geesten', tegen (Mattheüs 10:25; 12:24,27; Marcus 3:22; Lucas 11:15,18,19). In het Nieuwe testament wordt de satan vijf keer, 'de slang', genoemd (2 Korinthe 11:3; Openbaring 12:9,14,15; 20:2).

² Zie Bijbelstudie 62 over de boze geesten

³ Zie voor meer uitleg punt zeven van Bijbelstudie 61C.

⁴ Zie voor meer uitleg punt acht van Bijbelstudie 61C

2. Een ongelijke strijd

De strijd tussen God en de satan is een ongelijke strijd. De satan is net als de mens slechts een schepsel. Hij is slechts een engel die in opstand is gekomen tegen God. Hij kan het als schepsel nooit winnen van de Schepper. Toch lijkt de satan te denken dat hij God kan verslaan. Grotere dwaasheid dan de dwaasheid van de satan is er niet. Hoe kan een schepsel denken dat hij het op kan nemen tegen zijn Schepper? Denkt de satan soms dat hij sterker is dan God?

📖 "...Wij zijn toch niet sterker dan Hij?" (1 Korinthe 10:22)

Blijkbaar denkt de satan van wel.

God stelt de grens aan de macht van de satan. Hij kan niets doen, tenzij onder Gods toelating. Hij kon bijvoorbeeld Job niets doen, omdat God Job naar alle kanten beschutte (Job 1:10). Pas toen God het toeliet, kon hij Job kwaad doen, maar ook toen stelde God de grens (Job 1:12, 2:6). We hoeven niet bang te zijn voor de satan. God zelf woont in ons en Hij is machtiger dan de satan. "*Hij die in u is, is groter dan die in de wereld is*" (1 Johannes 4:4). En we hebben Gods belofte van bescherming: "*Maar de Heere is getrouw, Die u zal versterken en **bewaren voor de boze***" (2 Tessalonicenzen 3:3). God lacht om zijn vijanden en doet met hen wat Hij wil (Psalm 2:4, Jesaja 46:10). Op het door God bepaalde tijdstip in Gods programma, wordt de satan gegrepen en uitgeschakeld. Die toekomstige gebeurtenis is al in de Bijbel beschreven (Openbaring 20:1-4; 20:7-10).⁵

3. Het verdorven karakter van de satan

De satan wordt in de Bijbel ook wel, 'de boze', genoemd. De satan is boosaardig, slecht, zondig. De satan staat voor alles wat slecht en zondig is. Hij is de boosheid zelf.

Satan is een moordenaar

📖 "*U bent uit uw vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoordenaar van het begin af ...*" (Johannes 8:44)

Jezus beschuldigt in dit vers de Farizeeën. De Farizeeën probeerden Jezus om te brengen. Dat lukte hen niet, want Zijn tijd was nog niet gekomen. Achter de tegenstand van de Farizeeën zat volgens Jezus de grote tegenstander van God, de satan. Hun verlangen om Jezus te doden, was niets anders dan het verlangen van de satan zelf.

Jezus noemt de satan in dit vers, "*een mensenmoordenaar van het begin af*". Gelijk aan het begin van de schepping komen we satan al tegen als moordenaar. Door Adam en Eva te misleiden, is hij er verantwoordelijk voor dat de dood in de wereld kwam.

⁵ Zie voor meer teksten die aantonen dat wij veilig zijn in de strijd met de boze, punt 1 van Bijbelstudie 66A.

We hoeven niet bang te zijn voor de satan. Ook al is de satan een moordenaar en koestert hij een grote haat jegens ons, God beschermt ons. De engelen van God zijn rondom ons *"Want Hij zal voor u Zijn engelen bevel geven dat zij u bewaren op al uw wegen. Zij zullen u op de handen dragen, zodat u uw voet aan geen steen stoot."* (Psalm 91:11,12).

Satan is een leugenaar

📖 *"U bent uit uw vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoordenaar van het begin af, en staat niet in de waarheid want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit wat van hemzelf is, **want hij is een leugenaar en de vader van de leugen.**"* (Johannes 8:44)

In dit vers worden twee dingen gezegd over de satan als leugenaar. Het eerste wat Jezus hier zegt is dat satan de leugen heeft uitgevonden. Hij is de vader der leugen. Voordat de satan viel, was er nog geen leugen in deze wereld. Het tweede wat Jezus zegt is dat satan één en al leugen is. Er is in hem geen waarheid te vinden, hij is slechts leugen. Satan is niets anders dan leugen, bedrog en misleiding.

We komen de satan direct op de eerste bladzijden van de Bijbel al tegen als leugenaar. In de hof van Eden liegt hij tegen de mens (Genesis 3:1-5). Tegen Eva zegt hij: "Je zult niet sterven als je van die boom eet. Integendeel je zult als God worden." Dit waren overduidelijk leugens. Toch kozen Adam en Eva ervoor om de slang te geloven.

Sinds die tijd is de satan niet opgehouden met liegen. Voortdurend probeert hij de waarheid van God onderuit te halen. Door ronduit tegen ons te liegen of door op subtiele wijze Gods woorden te verdraaien⁶. Een andere keer weer door in ons hart twijfel te zaaien aan het Woord van God.

De wereld is één groot strijdtoneel tussen de waarheid van God en de leugen van de satan. Naar wie zullen de mensen luisteren? Geloven zij wat God zegt of geloven ze de leugens van de satan?

⁶ Enkele Bijbelteksten die spreken over het verdraaien van het Woord van God: Handelingen 20:30; Galaten 1:7; 2 Petrus 3:16.

Zie verder punt 2 van Bijbelstudie 66A. Deze Bijbelstudie gaat over hoe de satan ons aan kan vallen.

Satan is een verzoeker

Satan is ook een verzoeker, een verleider.

De ongelovigen verleidt de satan tot opstand tegen God. Satan is de misleider van de volken. *"En de grote draak werd neergeworpen, namelijk de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, die de hele wereld misleidt."*⁷

Satan verleidt niet alleen de ongelovigen, ook de gelovigen probeert hij te verleiden. Als hij de kans krijgt probeert hij ons van God af te trekken en ons in zonde te laten vallen (Handelingen 5:3; Efeze 4:26,27; 1 Korinthe 7:4,5; 1 Thessalonicenzen 3:5).⁸ Daarom moeten we waakzaam zijn.

De satan probeerde zelfs Jezus te verzoeken (Mattheüs 4:1-11)!

Satan is een aanklager

Satan probeert voortdurend God tegen ons op te zetten door ons bij God aan te klagen. Dit is een activiteit van de satan die hij uitvoert in de hemel. Daar verschijnt hij regelmatig voor God om de gelovigen aan te klagen. Tot op de dag van vandaag tolereert God dit. Maar in de eindtijd zal God de satan uit de hemel laten werpen. Dan zal hij niet meer in staat zijn om daar voor God te verschijnen om ons aan te klagen *"En de grote draak werd neergeworpen, namelijk de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, die de hele wereld misleidt. Hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen. En ik hoorde een luide stem in de hemel zeggen: Nu is gekomen de zaligheid, de kracht en het koninkrijk van onze God en de macht van Zijn Christus want de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht aanklaagde voor onze God, is neergeworpen."* (Openbaring 12:9,10)

Uiteraard lukt het satan niet om God tegen ons op te zetten. Jezus neemt het voor ons op. Iedere keer wanneer de satan ons aanklaagt bij God, wijst Jezus op het bloed dat Hij voor onze zonden vergoten heeft.⁹ *"...En als iemand gezondigd heeft: wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden..."* (1 Johannes 2:1,2) *"Wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen van God? God is het Die rechtvaardigt. Wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook aan de rechterhand van God is, Die ook voor ons pleit."* (Romeinen 8:33,34) *"Daarom kan Hij ook volkomen zalig maken wie door Hem tot God gaan, omdat Hij altijd leeft om voor hen te pleiten."* (Hebreeën 7:25)

⁷ Zie ook Openbaring 20:1-3. Dit bijbelgedeelte gaat over het duizendjarige vrederijk. Aan het begin van het duizendjarige vrederijk wordt de satan opgesloten. Tijdens zijn duizend jaar durende gevangenschap is de satan niet meer in staat om de volken te verleiden. Op dit moment is hij daar nog wel toe in staat. Zie Bijbelstudie 74B over het duizendjarig rijk.

⁸ Zie punt 2 van Bijbelstudie 66A. Deze Bijbelstudie gaat over hoe de satan ons aan kan vallen.

⁹ In Zacharia 3:1-6 vinden we duidelijk voorbeeld van het aanklagende werk van de satan in de hemel.

Satan is een lasteraar

Satan is voortdurend bezig om God te belasteren. Een duidelijk voorbeeld vinden we in Genesis 3. In Genesis 3 lezen we hoe de satan eerst Gods goedheid en vervolgens Gods integriteit in twijfel trekt^{10 11}.

Voor het vervolg van de studie over de satan, zie de volgende twee Bijbelstudies.

Toetsvragen

1. Wat is de betekenis van het woord satan?
2. Noem nog twee namen die de Bijbel aan de satan geeft en leg uit wat de betekenis van deze namen is.
3. Leg uit waarom de strijd tussen God en satan een ongelijke strijd is.
4. Geef een tekst waaruit blijkt dat de ongelovige wereld door de satan wordt beheerst.
5. Geef een voorbeeld uit de Bijbel van satan als moordenaar.
6. Waarom hoeven wij niet bang te zijn voor de haat van de satan?
7. Geef een voorbeeld uit de Bijbel van satan als leugenaar.
8. In welke tekst staat dat satan een moordenaar en een leugenaar is?
9. Wie neemt het bij God voor ons op tegen de aanklachten van de satan?
10. Geef een voorbeeld uit de Bijbel van hoe de satan God belastert.

¹⁰ Zie Bijbelstudie 30 over de zondeval.

¹¹ In het boek Openbaringen vinden we nog een duidelijk voorbeeld van satan als lasteraar. In Openbaringen 13:1-7 lezen we hoe de antichrist God lastert. De antichrist wordt in dit Bijbelgedeelte het beest genoemd. De antichrist doet dit niet uit zichzelf, hij wordt hier toe aangezet door de satan. De satan wordt in dit Bijbelgedeelte de draak genoemd. In vers 6 lezen we hoe de satan de antichrist een mond geeft om God te lasteren. Zie verder punt 8 van Bijbelstudie 71C over de antichrist.